TANYA – Vendégünk volt Dr. Hoffmann Rózsa államtitkár

Rozmán László

Az idei TANYA is a gyakorlatiasságot és az igényes elméleti ismeretátadást ötvözve telt el. A sok közül kiemelkedett egy előadás, mely a legnagyobb érdeklődésre tartott számot. Megtisztelte a rendezvényt Dr. Hoffmann Rózsa államtitkár asszony, aki előadásában a köznevelés megújításának folyamata mellett az aktuális tennivalókról, várakozásokról, és hűen a hely szelleméhez, a tankönyvekről is szót ejtett.

Előadásának bevezetőjében szeretettel köszöntötte a jelenlévőket, kiemelve azt, mennyire értékeli, hogy egy fárasztó tanév után még szánnak időt és energiát a továbbképzésre. A most zajló korszakot nagyon fontos időszaknak, egy folyamat részének nevezte, melyben ki rövidebb, ki hosszabb ideje tevékenykedik, és ez a magyar köznevelés, közoktatás megújításáról szól. A változások megvalósítására a kormány felhatalmazást kapott a választóktól, azt hajtja végre, amit vállalt, s a jogszabályi környezetnek köszönhetően az iskola világa megújul, az oktatás minősége emelkedik.

Rátérve az iskolarendszer változásaira, Hoffmann Rózsa elmondta, hogy az oktatásügy, az iskola nem öncélúan létezik, hanem nagyon fontos szerepet tölt be a társadalomban. Ebben játszik kulcsszerepet az oktatásirányítás, mely figyeli a társadalmi változásokat, mérésekkel, kérdőívekkel, sok-sok személyes tapasztalattal gyűjti az anyagot, hogy megalkothassa a szükséges szabályokat. Ennek megfelelően került sor a köznevelési törvény megalkotására, bevezetésére, elkészültek a végrehajtási utasítások, és egyéb kapcsolódó jogszabályok. Ebbe a sorba illeszkedik természetesen a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek megalkotása, de ide tartozik a pedagógusokat leginkább személyükben érintő rendelet elkészítése is, melylyel együtt 2013. szeptember 1-től elkezdődhetnek azok a tényleges változások, melyekre már oly nagyon várt az ország. A társadalomban is van mit lebontani, hisz 40 év alatt számos rossz és gátló dolog rakódott le, de ez érvényes az iskolára is, ahol vissza kell térni azokhoz a gyökerekhez, melyekhez kötődtünk ezer éven keresztül, és amelyeknek köszönhetően mindig gyermekközpontú, a gyermekek érdekét néző pedagógiai elveket képviselhettünk és gyakorlatot valósíthattunk meg. A mostani változások leglényegesebb eleme, hogy ismét a nevelés kerül a középpontba, mely igazából a pedagógia lényege. Nem véletlen, hogy már nem közoktatásról, hanem köznevelésről beszélünk, és a törvény is ez után nyert elnevezést. Evidenciaként fogható fel, hogy minden gyerekből ki kell hozni mindent, ami benne rejlik, a szépet, a jót, hozzásegíteni ahhoz, hogy boldoguljon önmaga és a közösség javára. A nevelésben a közösségi dimenzió is fontos szerepet kap, hiszen a köznevelési rendszert mostantól kezdve nem szolgáltatásnak, nem piacnak tekintjük, mint ahogy

a korábbi oktatásirányítási rendszer tekintette, hanem egy olyan közszolgálatnak, melyet irányítanak. Irányítják az erre hivatott szervek, a rájuk ruházott jogoknál fogva, de a fő elv az ország gyarapodása az emberek boldogulásán keresztül.

A köznevelési rendszerben 3 éves kortól akár 18 éves koráig benne lehet egy gyermek, így óriási a lehetőség a hatásgyakorlásra, és ennek a hatásgyakorlásnak meg kell, hogy legyen a tudományos és erkölcsi alapja egyaránt.

Az oktatás globális célkitűzéseiről az elmúlt fél év kiemelt történéseire világított rá az államtitkár, nevezetesen a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ révén megvalósított (sokak által kritizált, és védett) állami szerepvállalásra. A 100 főt is meghaladó hallgatóságot megkérdezve, alig néhány fő gondolta úgy, hogy 2013. január 1. óta nehezebb lett a dolga, a nagy többség nem érzékelt semmit, vagy épp csak alig valamit a változásból. A végrehajtás során ez volt a cél, s a momentumok közül egyet kiemelve elmondta az államtitkár, hogy az állami fenntartás alapvető célkitűzéseiben a felelősséget, a gondoskodást jelenti, míg az önkormányzatok megtapasztalhatták, hogy az iskolát nem vitték el a településről, az épületet nem vették el, a munka ugyanúgy zajlik tovább. Mivel valóban csak néhány fő jelzett nehézséget, akkor ez azt jelentheti, hogy a gyerekek a változásból nem éreztek semmit. Ez a lényeg, hisz értük van az iskola.

Az iskolát megelőző időszak jelentőségét kiemelve hangsúlyozta az óvodáztatás fontosságát, hiszen az akkori mulasztások már szinte soha, vagy csak alig pótolhatóak, s félő, hogy az iskolából is funkcionális analfabétaként kerül ki néhány tanuló. A korábbi oktatásirányítás nagy bűne volt, hogy mindent ráhagyott a gyerekre, mely nem vezetett jóra, ez most már látható. Ennek kíván véget vetni az új oktatásirányítás, helyre kívánja állítani az értékrendet, miszerint a gyereknek feladata van, és csak munkával lehet eredményt elérni. Az említett eredményesség egyik fokmérőjének tartja a nyelvvizsgák megszerzését az államtitkár, aki utalt arra is, hogy a műszaki és természettudományos oktatást is fejleszteni kell, hisz az a gazdaság motorja. Az elmúlt három évben kifejtett erőfeszítések eredménye már ezen a területen is kezd látszódni.

A jövő tanév egyik jelentős változása a hit- és erkölcstanoktatás bevezetése lesz. Az eredményesség „receptjét" abban látja Hoffmann Rózsa, ha a gyereknek nem beszél a pedagógus, hanem megpróbálja beszéltetni, és erre reagálva juttatja el oda a gyerekeket, akik, reméljük, majd erkölcsiség szerint tudnak, akarnak élni. Bátran meg kell mondani a gyereknek, hogy mi a jó, mi a helytelen, tudatosítani kell az igazmondás fontosságát, mert a hazugság az egyik legmegalázóbb emberi cselekedet. Ugyanebbe a körbe tartozik, hogy nem vesszük el a másét, tiszteljük a felnőtteket, és nem gorombáskodunk. Ha ezeket apró kis szituációkban eljátszatjuk a gyerekekkel, megmutatjuk, akkor igazából vidám és hatásos lesz az erkölcstanóra.

A mindennapos testnevelés témakörét érintve ismét egy rögtönzött véleményfelmérést végzett az államtitkár, melyre a hallgatóságnak mintegy 5 százaléka jelezte, hogy ezzel gondja adódott, ami inkább létesítmény, illetve eszköz eredetű problémát jelentett. Erre reagálva említette a Kölyökatlétika programot, melyhez eszköz is járt, és amely folytatódik a következő tanévben is. Az eszközhiány valóban probléma, de egy-egy labdára bizonyára van pénz, illetve a szabad tereket és a gyerekek természetes mozgásigényét, mozgásszeretetét kihasználva, örömteli foglalkozásokat lehet tartani. Figyelni kell a folyamatosan megjelenő továbbképzéseket, pályázatokat, mert ezek is segítséget, komoly lehetőséget jelentenek.

A tantervi szabályozás témakörét érintve a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek jelentőségét méltatta Hoffmann Rózsa. Az 1995. évi első bevezetett változat tartalmakat rögzített, követelményeket támasztott, melyet a 2003-ban elfogadott változat megszüntetett, csak kompetenciák fejlesztését írva elő, és ezzel érkezett a szöveges értékelés is, mondván, ne frusztráljuk osztályzatokkal a gyerekeket. Hogy mit tanítunk, mi a tananyag, az nem volt kötelező. Az új NAT-ban meghatározták ismét a kötelezően tanítandó tananyag minimumát, és olyan kerettanterveket adtak ki, melyek helyi tantervként is alkalmazhatók, de a rendelkezésre álló két óra keretében a helyi sajátosságok is beépíthetőek. A NAT egészének ismerete egy bizonyos szintig mindenki számára kötelező, hisz akkor lehet olyan jó órákat tartani, melyekből kitekinthetünk a többi tárgy anyaga, követelményrendszere felé is.

A tankönyvhelyzetről szólva elmondta, hogy a korábbi felfogás szerint a szolgáltató jelleg dominált, mely mostanra részben már megváltozott, és teljesen meg fog változni. Ha egy Nemzeti alaptanterv van, és egy iskolatípusra egy, kettő, netán három kiadott kerettanterv van, akkor ez azt jelenti, hogy nincs szükség egy tantárgyhoz tizenötféle tankönyvre. A sokféleség drágává teszi a rendszert. Bevezetik felmenő rendszerben az általános iskolai tankönyvek ingyenességét, de ez csak úgy finanszírozható, hogy egy tantárgyhoz maximum kettő tankönyvre lesz szükség. Így átláthatóbb, könnyebben finanszírozható lesz a rendszer.

Előadásának befejező részében Hoffmann Rózsa szólt még a pedagógus életpályamodellről (ezt egy külön írásban taglaljuk lapunkban) és a tanfelügyeleti rendszer visszaállításáról, majd a feltett kérdésekre válaszolt.

A rendkívül informatív előadásról szóló tudósítás zárásaként egy olyan mondat kívánkozik ide, mely államtitkár asszonytól a bevezetőben hangzott el, útmutatása mégis az egész évre szólhat: *„Szolgáljuk a gyerekeket, szolgáljuk a jövőt, szolgáljuk a nemzetet."*